

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., v právní věci žalobce: J. Š., zast. Mgr. Václavem Bartkem, advokátem se sídlem Královopolská 874/84, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na poříčním právu 1/376, Praha 2, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 6. 2015, č. j. MPSV-UM/11379/15/9S-JMK, sp. zn. SZ/519/2015/4S-JMK, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 28. 2. 2017, č. j. 33 A 48/2015 - 48,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á**.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému zástupci Mgr. Václavu Bartkovi, advokátu se sídlem Královopolská 874/84, Brno, **s e p ř i z n á v á** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši **1 300 Kč**, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů ode dne nabytí právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Včas podanou kasační stížností napadl žalobce (dále jen „stěžovatel“) shora označené usnesení Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), jímž byla odmítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 6. 2015, č. j. MPSV-UM/11379/15/9S-JMK, sp. zn. SZ/519/2015/4S-JMK.

[2] V posuzovaném případě bylo vedeno řízení o stěžovatelově žádosti o poskytnutí dávky hmotné nouze ve formě mimořádné okamžité pomoci. Ve správním řízení správní

orgán vyrozuměl stěžovatele o možnosti seznámit se s podklady rozhodnutí ve lhůtě 5 dnů od doručení vyrozumění. Stěžovatel požádal o prodloužení této lhůty, a to ze zdravotních důvodů, k čemuž připojil lékařské potvrzení. Správní orgán žádosti nevyhověl usnesením ze dne 13. 1. 2015, č. j. 741/2015/KUR, neboť shledal tvrzení o nepříznivém zdravotním stavu nevěrohodným, a to zejména s ohledem na skutečnosti, které mu byly známy z jeho úřední činnosti. Žalovaný odvolání proti usnesení o neprodloužení lhůty zamítl, jelikož se s věcnými důvody nevyhovění žádosti ztotožnil, byť konstatoval, že o žádosti o prodloužení lhůty nemělo být rozhodnuto usnesením, ale méně formálním způsobem, např. dopisem. Rozhodnutí žalovaného o odvolání stěžovatel napadl žalobou, kterou krajský soud odmítl.

[3] Krajský soud v napadeném usnesení uvedl, že na daný případ dopadá kompetenční výluka v § 70 písm. c) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), dle něhož jsou ze soudního přezkoumání vyloučeny úkony správního orgánu, jimiž se upravuje vedení řízení před správním orgánem. Prvostupňový správní orgán poskytl stěžovateli dle § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů, možnost seznámit se s podklady pro vydání rozhodnutí. Rozhodnutím o zamítnutí žádosti o prodloužení lhůty pro seznámení se s podklady rozhodnutí nebylo nikterak zasaženo do hmotných práv stěžovatele a nemělo vliv na rozhodnutí ve věci samé. Být žaloba směřuje proti rozhodnutí žalovaného o odvolání, na věc je třeba dle krajského soudu nahlížet prizmatem jednoty správního řízení, dle níž řízení před orgánem I. i II. stupně tvoří jeden celek. Stěžovatelem zpochybňovaný postup správních orgánů je možno napadnout správní žalobou proti rozhodnutí ve věci samé, soudní ochrana tak stěžovateli odejmuta není.

[4] Krajský soud žalobu odmítl dle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. ve spojení s § 68 písm. e) s. ř. s. a § 70 písm. c) s. ř. s.

II. Obsah kasační stížnosti

[5] Stěžovatel v kasační stížnosti namítl, že v době vedení správního řízení byl zdravotně indisponován, což doložil lékařskou zprávou, dle níž je jeho zdravotní stav dlouhodobě oslaben. Lékař doporučil minimalizovat stresory a zátěžové situace (soudní spory a jednání na úřadech), které vedou k destabilizaci a riziku poškození zdraví.

[6] Za nesprávné považuje stěžovatel hodnocení krajského soudu, že usnesení o neprodloužení lhůty k seznámení se s podklady rozhodnutí nemělo vliv na rozhodnutí ve věci samé. Tímto hodnocením krajský soud podložil svůj závěr o kompetenční výluce ze soudního přezkumu. Neprodloužení lhůty k seznámení se s podklady má zásadní vliv na výsledek správního řízení. Pokud se účastník neseznámí s podklady rozhodnutí, pozbývá možnosti se k nim vyjádřit a činit návrhy. Správní orgán se pak nemusí zabývat žádnými tvrzeními a argumenty účastníka.

[7] Krajský soud ve svém rozhodnutí zcela odhlédl od specifík daného řízení, které spočívají v tom, že stěžovatel nebyl schopen ze zdravotních příčin realizovat své právo činit návrhy a vyjádřit se k podkladům rozhodnutí. Odmítnutím žaloby se krajský soud vyhnul hodnocení námitek o krácení ústavních práv stěžovatele.

pokračování

[8] Stěžovatel rovněž poukázal na to, že krajský soud rozhodl zcela rozdílně o obdobné věci (zamítnutí odvolání proti rozhodnutí Úřadu práce České republiky, kterým nebylo vyhověno žádosti o prodloužení lhůty k seznámení se s poklady rozhodnutí), a to v rozsudku ze dne 12. 1. 2017, č. j. 22 A 11/2015 - 70, kterým napadené rozhodnutí zrušil.

[9] Stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

[10] Žalovaný se plně ztotožnil s odůvodněním krajského soudu a navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

IV. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[11] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána osobou k tomu oprávněnou, je podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, stěžovatel je v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem. Důvod kasační stížnosti odpovídá důvodu podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů, zároveň zkoumal, zda netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.). Přitom dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[12] Dle § 70 písm. c) s. ř. s. jsou ze soudního přezkoumání vyloučeny úkony správního orgánu, jimiž se upravuje vedení řízení před správním orgánem. Jde o úkony, jimiž se správní orgán nedotkl přímo těch práv účastníka, která zakládá hmotné právo, ale zasáhl jen do práv daných pro vlastní vedení řízení (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2006, č. j. 1 As 4/2004 - 75).

[13] Nejvyšší správní soud plně souhlasí s krajským soudem v tom, že zamítnutí žádosti o prodloužení lhůty k seznámení se s podklady rozhodnutí je úkon, jímž se upravuje vedení řízení před správním orgánem. Přímé dopady takového úkonu se projevují pouze v oblasti průběhu řízení (vymezení časového prostoru pro seznámení se s podklady rozhodnutí), z tohoto hlediska je podřazení zamítnutí žádosti o prodloužení lhůty k seznámení se s podklady rozhodnutí pod § 70 písm. c) s. ř. s. zcela namístě.

[14] Nejvyšší správní soud nespatřuje ve vztahu k posuzovanému úkonu správního orgánu problém v kompetenční výluce dle § 70 písm. c) s. ř. s., ani ve vztahu k čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, dle něhož: *„Kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen rozhodnutím orgánu veřejné správy, může se obrátit na soud, aby přezkoumal zákonnost takového rozhodnutí, nestanoví-li zákon jinak. Z pravomoci soudu však nesmí být vyloučeno přezkoumávání rozhodnutí týkajících se základních práv a svobod podle Listiny.“*

[15] Žalobou ve správním soudnictví je možné napadnout rozhodnutí o odvolání proti rozhodnutí o samotné žádosti o mimořádnou okamžitou pomoc za splnění dalších podmínek vyplývajících ze soudního řádu správního. Je tak zajištěna soudní ochrana proti konečnému výsledku posouzení samotné žádosti o tuto dávku pomoci v hmotné nouzi, které proběhlo před orgány veřejné správy, čímž je naplněn požadavek soudního

přezkumu rozhodnutí týkajícího se základního práva (zde základního práva dle čl. 30 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, dle něhož má každý, kdo je v hmotné nouzi, právo na takovou pomoc, která je nezbytná pro zajištění základních životních podmínek; podrobnější úpravu tohoto práva přenechal ústavodárce v čl. 30 odst. 3 Listiny základních práv a svobod zákonu). V rámci žaloby směřující proti rozhodnutí o odvolání proti rozhodnutí o žádosti o mimořádnou okamžitou pomoc je možno namítat nezákonnost správního rozhodnutí též z důvodu porušení procesních práv v řízení před správním orgánem. V takové žalobě je proto obecně možno uplatnit i námitky vztahující se k nedostatečné možnosti seznámit se s podklady rozhodnutí.

[16] Stěžovatel namítl, že neprodloužení lhůty k seznámení se s podklady rozhodnutí mělo v jeho případě důsledek v podobě nemožnosti se s těmito podklady seznámit, což mělo dle jeho slov zásadní vliv na výsledek takového řízení. Nejvyšší správní soud k tomu může zopakovat, že za splnění dalších podmínek vyplývajících ze soudního řádu správního lze proti rozhodnutí o odvolání proti rozhodnutí o samotné žádosti o mimořádnou okamžitou pomoc podat žalobu, v jejímž rámci je možno tvrdit nezákonnost správního rozhodnutí též z důvodu porušení práv ve správním řízení (srov. vymezení žalobní legitimace v § 65 odst. 1 s. ř. s.). Na základě této žaloby je možno prověřit, zda skutečně mohlo mít namítané porušení procesních práv vliv na zákonnost konečného rozhodnutí o žádosti o dávku. Efektivní soudní ochrana základního práva tak upřena není, jen dochází k racionálnímu nastavení podmínek jejího poskytnutí.

[17] Stěžovatel namítl, že krajský soud v rozsudku ze dne 12. 1. 2017, č. j. 22 A 11/2015 - 70, věcně projednal žalobu proti rozhodnutí, kterým Ministerstvo práce a sociálních věcí zamítlo odvolání proti usnesení Úřadu práce České republiky, jímž nebylo vyhověno žádosti o prodloužení lhůty k seznámení se s podklady rozhodnutí. V kasační stížnosti je pak namítáno, že v nyní napadeném usnesení krajského soudu v obdobné věci krajský soud rozhodl zcela rozdílně, jelikož žalobu shledal nepřipustnou.

[18] Nejvyšší správní soud konstatuje, že rozhodnutí, které jeden z krajských soudů vydal ve správním soudnictví, není pro jiné krajské soudy ani pro samotný krajský soud, který rozhodnutí vydal, závazné v tom smyslu, že by se soudy nemohly od právních názorů zde vyjádřených jakkoli odchýlit. V soustavě českého soudnictví nepůsobí rozhodnutí obecných soudů jako precedens, tj. závazná norma pro obdobné případy. V českém právním řádu jsou rozhodnutí obecných soudů výsledkem aplikace právních norem, sama o sobě však právní normy netvoří.

[19] V případě, že se účastník řízení dovolává právního názoru, který některý z krajských soudů dříve zaujal v právně i skutkově shodné věci s věcí daného účastníka, má soud, před nímž se vede řízení, na zvážení, zda je účastníkem odkazované soudní rozhodnutí vybudované na přesvědčivé argumentaci a přiléhavé aplikaci právní normy. Tento soud se buď může s právním názorem v odkazovaném rozhodnutí ztotožnit, nebo může zaujmout jiný – odlišný – právní názor. Pokud se soud rozhodne zaujmout jiný právní názor, je jeho povinností své rozhodnutí dostatečně podrobně a precizně odůvodnit tak, aby účastníkům bylo jasné, proč soud nepostupoval ve shodě s odkazovaným soudním rozhodnutím. Nicméně samotná skutečnost, že v jiném rozhodnutí krajského soudu byl vyjádřen odlišný právní názor na půdorysu skutkově i právně shodného případu, nebrání zaujetí jiného právního názoru.

pokračování

[20] V napadeném usnesení krajský soud dospěl k odlišnému právnímu názoru od právního názoru, který byl zaujat v jiném jeho rozhodnutí. V nyní napadeném usnesení krajský soud přesvědčivě a přiléhavě vyložil ustanovení relevantního právního předpisu na posuzovaný případ. Jelikož se stěžovatel v žalobě nedovolával rozsudku ze dne 12. 1. 2017, č. j. 22 A 11/2015 - 70, nemusel se k němu krajský soud výslovně vymezovat. Navíc důvody pro odmítnutí žaloby jsou v nyní napadeném usnesení krajského soudu natolik podrobně a precizně postihnuty, že by jeho odůvodnění plně obstálo i tehdy, kdyby se stěžovatel v žalobě rozsudku ze dne 12. 1. 2017, č. j. 22 A 11/2015 - 70, dovolával.

[21] Stěžovatel dále uplatnil námitku, že krajský soud se nezabýval tím, že stěžovatel nebyl ve správním řízení vyzván k doplnění blanketního odvolání. Nejvyšší správní soud konstatuje, že logickým důsledkem závěru o nepřípustnosti žaloby je to, že soud nebude provádět věcný přezkum žalobou napadených rozhodnutí. Výhrady vůči tomu, že stěžovatel nebyl vyzván k doplnění odvolání proti usnesení o neprodloužení lhůty k seznámení se s podklady rozhodnutí, spadají pod věcné posouzení žalobou napadeného rozhodnutí žalovaného. Krajský soud však vysvětlil, proč takový věcný přezkum není možné provést. To samé platí i pro tvrzení stěžovatele, že v řízení nebyl schopen realizovat své právo činit návrhy a vyjadřovat se k podkladům rozhodnutí s ohledem na svůj zdravotní stav.

V. Závěr a náklady řízení

[22] Nejvyšší správní soud ze všech shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, proto ji dle § 110 odst. 1, věty poslední, s. ř. s. zamítl. O věci přitom rozhodl bez jednání, jelikož § 109 odst. 2 s. ř. s. takový postup předpokládá.

[23] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1, větu první, s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel v soudním řízení úspěch neměl, proto dle uvedených ustanovení nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, který by jinak měl právo na náhradu nákladů řízení, nevznikly v řízení náklady, které by překračovaly jeho běžnou úřední činnost.

[24] Krajský soud usnesením ze dne 24. 11. 2015, č. j. 33 A 48/2015 - 12, ustanovil stěžovateli zástupce z řad advokátů. Dle § 35 odst. 8, věty poslední, s. ř. s. takový zástupce zastupuje stěžovatele i v řízení o kasační stížnosti. Hotové výdaje a odměnu za zastupování ustanoveného zástupce hradí stát dle § 35 odst. 8, věty první, s. ř. s.

[25] V řízení o kasační stížnosti vykonal ustanovený zástupce jeden úkon právní služby v podobě podání kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“)]. Za tento úkon náleží odměna ve výši 1 000 Kč (§ 7 bod 3. ve spojení s § 9 odst. 2 advokátního tarifu) a paušální náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Celkem tedy stát ustanovenému advokátu Mgr. Václavu Bartkovi hradí odměnu za zastupování a náhradu hotových výdajů ve výši 1 300 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. dubna 2017

JUDr. Radan Malík
předseda senátu